

POBIJEDIT ĆEMO: Poštujte mjeru

MATIJA VLAČIĆ ILIRIK Znanstveni skup u povodu 500. obljetnice rođenja

Istraživanja Vlačićeva stvaralaštva u širem kontekstu europskog humanizma i reformacije

Budući da su središnji labinski skup i ostali simpoziji posvećeni Vlačićevoj 500. godišnjici odgođeni zbog pandemije, željeli smo na Sveučilištu Jurja Dobrile simbolično obilježiti ovu važnu godišnjicu. Drago mi je što među izlagačima imamo istraživače s većine sastavnica pulskog Sveučilišta te sveučilišta iz Rijeke, Zadra i Zagreba, organizatore labinskog skupa, kao i stručnjake iz inozemstva, kazala je doc. dr. sc. Nataša Urošević, koja je na čelu Organizacijskog odbora skupa

PULA - Sveučilište Jurja Dobrile u Puli pridružilo se svečanom obilježavanju 500. godišnjice rođenja Matije Vlačića Ilirika (1520.-1575.), znamenitog Labinjana, prvaka europskog humanizma i reformacije. U suorganizaciji s uglednim partnerima iz Hrvatske i inozemstva, jučer je na pulskom Sveučilištu počeo dvodnevni online znanstveno-stručni skup "500 godina Flaciusa", na kojem će Sveučilišna knjižnica i Narodni muzej u Labinu izložiti raritetna izdanja djela Matije Vlačića Ilirika, a nastavnici i studenti predstaviti svoja istraživanja i projekte.

Vlačićeva ostavština

Vlačićevom ostavštinom danas se ponajviše bavi labinski međunarodni znanstveni skup, koji se od 2000. godine održava svakih pet godina (a ovogodišnji je, zbog pandemije, odgođen za 2022.). Prije toga, konferencije posvećene Vlačićevom stvaralaštvu održane su u Labinu 1970. i 1985., u sklopu Susreta na dragom kamenu. Istraživanja Vlačićeva stvaralaštva u širem kontekstu europskog humanizma i reformacije te mogućnosti valorizacije njegova djela kao suvremene europske baštine predstavljaju nastavnicima i studentima s većine sastavnica pulskog Sveučilišta, kolege sa sveučilišta, instituta i muzeja u Labinu, Rijeci, Zadru i Zagrebu te stručnjaci iz Njemačke i Danske. Ogromna i velikim dijelom neobrađena Vlačićeva ostavština čuva se danas u arhivima i knjižnicama širom svijeta.

- Budući da su središnji labinski skup i ostali simpoziji posvećeni Vlačićevoj 500. godišnjici odgođeni zbog pandemije, željeli smo na

Brojni izlagači govorili o Matiji Vlačiću Iliriku u povodu ove važne obljetnice

Sveučilištu simbolično obilježiti ovu važnu godišnjicu. Drago mi je što među izlagačima imamo istraživače s većine sastavnica pulskog Sveučilišta te sveučilišta iz Rijeke, Zadra i Zagreba, organizatore labinskog skupa, kao i stručnjake iz inozemstva. Kako smo cijeli ovaj semestar posvetili Vlačiću, kojim se bavimo na više kolegija i sveučilišnih katedri, posebno raduje što će svoja istraživanja na radionici u petak predstaviti i naši studenti s vrlo zanimljivim prijedlozima suvremene valorizacije ove jedinstvene baštine, koja je istovremeno i zavičajna i europska. Ne treba zaboraviti da se u hrvatskoj znanosti Vlačićem najviše bavio upravo Mijo Mirković, po kojem nosi ime i Fakultet ekonomije i turizma u Puli, tako da nam je želja nastaviti njegova istraživanja i prenijeti vrijednu znanstvenu baštinu i studentima. Krajnji cilj je umrežiti pulsko Sveučilište s istraživačima i institucijama u Hrvatskoj i inozemstvu kroz znanstveno-istraživačke projekte, kako bi se osiguralo dugoročno bavljenje ovim važnim znanstvenim opusom, kazala je doc. dr. sc. Nata-

ša Urošević u ime organizatora. Rad Tullija Vorana "Stariji istarski pisci o Flaciusu i o njegovom podrijetlu" prikazuje stav istarskih pisaca 18. i 19. st. prema Matiji Frankoviću/Vlačiću Iliriku (Matthias Flacius Illyricus). Usprkos sveopćem katoličkom okruženju

etro Stancovich iz Barbana je u drugom svesku svog trotomnog djela 'Biografia degli uomini distinti dell'Istria', objavljenom 1829. godine u Trstu, posvetio gotovo trideset stranica opisivanju Flaciusova života i djela, pod nazivom 'Mattia Francovich detto Flaccio

“Ne treba zaboraviti da se u hrvatskoj znanosti Vlačićem najviše bavio upravo Mijo Mirković, po kojem nosi ime i Fakultet ekonomije i turizma u Puli, tako da nam je želja nastaviti njegova istraživanja i prenijeti vrijednu znanstvenu baštinu i studentima.

Nataša Urošević

u protureformacijskom ozračju, čak su se četiri pisca tog vremena pozabavila Flaciusom i to gotovo usporedo sa sličnim procesom u Europi. Prvi koji se u nas zainteresirao za Flaciusa bio je markiz Girolamo Gravisi (1720.-1812.) iz Kopra koji je u rukopisu ostavio biografski spis 'Memorie intorno a Mattia Francovitz detto volgarmente Flacio Illirico'. Kanonik Pi-

etro Stancovich iz Barbana je u drugom svesku svog trotomnog djela 'Biografia degli uomini distinti dell'Istria', objavljenom 1829. godine u Trstu, posvetio gotovo trideset stranica opisivanju Flaciusova života i djela, pod nazivom 'Mattia Francovich detto Flaccio Illirico'. Četiri desetljeća kasnije, 1869. godine, objavio je u Puli Labinjanin Tomaso Luciani spis 'Mattia Flacio -Istriano di Albona - Notizie e documenti'. Drugi Labinjanin, Ermanno Nacinovich objavio je u Rijeci 1886. godine, za naše prostore, prvu cjelovitu biografiju o Flaciusu, pod nazivom 'Flacio - studio biografico'. "U portretima Matije Vlačića Ili-

rika iz XVI. st. na grafičkim listovima i rijetkim uljima na platnu vidljiva je razlika u pristupu portretiranju i fizionomiji lica. Pojedini su portreti bogato uokvireni sitnim detaljima realiziranih scenarija. Očite su razlike u karakteristikama otisaka portretiranog Flaciusa. Prvu skupinu čine zrelo, realistično realizirani portreti s koščatim licem portretiranog, pri čemu su umjetnikova zrelost i umješnost došle do izražaja. U drugu skupinu svrstavam portrete s debeljuškastim, karikaturno realiziranim licima, u kojima se može nazrijeti da je autor u vrijeme stvaranja bio grafički umjetnik početnik ili je namjerno svjesno intervenirao s namjerom da se izruguje Flaciusu", istaknula je Aleksandra Rotar u izlaganju "Portret i ornament".

Raznolika izlaganja

Prvoga su dana izlaganja imali Luka Ilić "Život i djelo Matije Vlačića Ilirika", Maja Čutić Gorup "Širenje protestantske misli u Pazinskoj knežiji u Vlačićeva doba", Gordana Čupković "Jezične osobitosti Senjaninova 'Razgovaranja' (1555.) i hrvatskoga katekizma 'Otročje Biblije' (1566.) u kontekstu književnojezične koncepcije hrvatskih reformacijskih izdanja", te Michaël Green "Humanistic education in the 15th and 16th centuries". Potom je Marina Schumann govorila o "Vergerijevih Osam točaka obrane i Vlačićeva Apologija: apologetski žanr u doba reformacije", Petra Matović i Ana Mihaljević "Jezik i stil latinskih djela Matije Vlačića Ilirika", Violeta Moretti "Vlačić o sveto-pisamskim hebreizmima", dok je drugi dio konferencije bio posvećen Vlačićevoj baštini danas.

Bruno Dobrić imao je izlaganje "Flaciana i stare knjige o M. Vlačiću Iliriku (M. Flacius Illyricus) u pulskoj Sveučilišnoj knjižnici", Vedran Kos "Valorizacija baštine Matije Vlačića Ilirika u Memorijalnoj zbirci Narodnog muzeja u Labinu", Dijana Muškardin "Primjena zavičajne baštine u nastavi povijesti kroz interaktivno i istraživačko učenje (na primjeru Matije Vlačića Ilirika)". Potom je uslijedila tematske cjelina o suvremenoj interpretaciji Vlačićeva stvaralaštva, gdje je Elis Deghenghi Olujčić govorila o povijesno-dokumentarističkoj vrijednosti dvaju djela Fulvija Tomizze, Nataša Urošević na temu "Mijo Mirković o Vlačićevu pojmu domovine kao multikulturalnom zavičaju i ulozi reformacije u kulturnom i društvenom razvoju Istre", Marieta Djaković i Kristina Djaković "Njemački itinerar Matije Vlačića Ilirika - interkulturalni dodiri: o putovanjima, jezicima i knjigama", a Lada Duraković "Matija Vlačić u operi: Labinska vještica Natka Devčića".

Vanessa BEGIĆ